

Avtorske slikanice Andreje Peklar

Andreja Peklar je akademska slikarka, ki je svojo umetniško pot začela kot ilustratorica slikanic, ilustriranih knjig in informativnih del. Nekaj prepoznavnih del, ki jih je ilustrirala, so npr. *Zgodbe zajca Zlatka* in *Še zgodbe zajca Zlatka* Majde Koren, *Coprniški muc* Svetlane Makarovič, *Čarimatika* Bine Štampe Žmavc, *Pesem za vilo* Cvetke Bevc, zbirka slovenskih ljudskih pravljica bratov Grimm *Žabji kralj* in zvesti Henrik.

Od leta 2005 je prepoznavna predvsem kot ustvarjalka avtorskih slikanic, ki se jim bomo danes posebej posvetili. Doslej je imela številne samostojne ali skupinske razstave doma in v tujini in za svoje delo prejela pomembne nagrade in priznanja. Med razstavami, povezanimi z ilustracijami, velja omeniti sodelovanje na Bienalu ilustracije v Bratislavi, v Muzeju ilustracije v New Yorku, v Nacionalni knjižnici v Parizu,

v Iranu, Ukrajini, na Hrvaškem, v Združenih arabskih emiratih, Koreji, v več italijanskih mestih, pri čemer je treba opozoriti zlasti na razstavo na knjižnem sejmu v Bologni.

Med najpomembnejše nagrade, ki jih je prejela avtorica, sodijo: Silent Book Concours 2015 (med 8 finalistov), knjižni sejem v Bologni; za avtorske slikanice je prejela pomembne nagrade v Koreji, v ZDA New York, v Združenih arabskih emiratih, mednarodno Zlato pero v Beogradu; Priznanje Hinka Smrekarja (2016); kar trikrat je prejela nagrado Kristine Brenkove za izvirno slovensko slikanico, in sicer 2006 delo *Fant z rdečo kapico*, 2017 *Ferdo, veliki ptič* in 2019 za pesnitev *Luna in jaz*.

Fant z rdečo kapico je slikanica, izdana v obliki leporela (zgibanke), navezuje se na slovensko kulturno dediščino. Pripovedka opisuje

jezo zlatorogega jelena, ki mu je ljudstvo pobilo družino; pomiritev doseže fant z rdečo kapico; skozi likovni kod sporočanja je zaznati pomembne elemente, ki so poklon situli iz Vač (natančnejša analiza besedila in ilustracij je objavljena v monografiji Haramija in Batič *Poetika slikanice* 2013: 187–190).

Slikanica ***Varuh*** (2006) je naslovniško odprta (namenjena otrokom in odraslim); v njej se avtorica ukvarja s pomembnimi vprašanji skupnosti, povezanosti, intimnih skrivnosti.

Slikanica brez besedila ***Ferdo, veliki ptič*** (2016) ima na zadnji platnici sicer zapisano temeljno idejo zgodbe, ki pa je v knjižnem vložku predstavljena le skozi ilustracije. Krivice, ki se zgodi Ferdu, ni mogoče spregledati; množica ljudi pokaže nevhvaležnost in ga prežene (kar avtorica upodobi s temnimi barvami), a se tudi tukaj najde pogumni lik, ki pripomore k spravi.

Pesnitev v slikaniški obliki ***Luna in jaz*** (2019) na subtilen način predstavlja motiv hrepenenja, prijateljstva in vzpostavitev deključnega notranjega miru.

Z vprašanjem obstoja, njegovem bistvu in cikličnosti, se ukvarja slikanica ***Buba*** (2020). V njej je posebej zanimiva časovna sukcesija (to pomeni, da je na eni ilustraciji predstavljenih več zaporednih dogodkov), ki je upodobljena na dvojni strani od bube do zapredka (življenjski cikel), na koncu se iz kokona izleže prekrasen metulj.

Tisoč ptič (2021) je zgodba o svobodi, ki je predstavljena skozi petje ptič. Kralj, ki je zaslišal čudovito ptičje petje, je služabnikom ukazal, naj mu to ptico prinesejo. V kletki ptica

Vir: Fotografijo slikanice Andreje Peklar *Fant z rdečo kapico* je posnela Janja Batič.¹

¹ Fotografija je objavljena z dovoljenjem avtoric.

Vir: Andreja Peklar: Tisoč ptic.²

2 Ilustracija je objavljena z dovoljenjem Andreje Peklar (v slikanici je na tej strani dodano tudi besedilo).

ni pela, zato je kralj ukazal, naj prinesejo še več ptic. Ptice so zaprli v zlato kletko, bilo jih je 999, vendar nobena ni pela. Tisoča, ki jo je na kraljevi dvor prinesel deček, in ni bila zaklenjena, je zapela prelepo melodijo. Takrat je kralj spoznal, da je pticam vzel svobodo, izpustil jih je na prostost, od takrat mu vsak večer prepevajo. Spoznal je, da umetnosti ni mogoče izsiliti.

Po prebranem lahko učitelj zastavlja različna vprašanja, ki se nanašajo na jezikovni in likovni kod sporočanja, npr. Kakšno razpoloženje vlada na

dvoru? Kakšne so ptice? (Otroke opozorimo, da so opise ptic izluščili iz ilustracije.) Kaj pomeni, da so ptice zaprte v *zlato* kletki? Ali je to še vedno nekaj negativnega? Kaj pomeni, da je petje dečkove ptice odklenilo vratca kraljevega srca? Kdaj v zgodbi začnejo ptice peti? Kakšno je razpoloženje ob koncu zgodbe in kaj ga spremeni? V slikanici je uporabljena komplementarna interakcija, kar pomeni, da nekatere sestavine zgodbe bralec razbere iz besedila (kraljeva želja po posedovanju ptice, ukazi, čudenje dvorjanov, da

dečkova kletka nima vratc), druge iz ilustracij (prostor na dvoru, narava, zlata kletka, podobe dvorjanov in kralja, zlasti njegova obrazna mimika, ki odseva razpoloženje, kletka brez vratc, sklepni prizor, ko svobodne ptice pojejo kralju). Kraljevo modrost in srčnost sproži deček. Zakaj?

Vse avtorske slikanice Andreje Peklar odpirajo pomembna vprašanja o našem bivanju, sprejemanju različnosti in razvijajo čuječnost.

